

Kirkeministeriet

FOLKEKIRKENS ØKONOMI

Denne folder giver et overblik over folkekirkens økonomi med udgangspunkt i regnskabstal fra 2017.

Folkekirken økonomi kan deles op i tre hovedområder:

Folkekirken havde i 2017 indtægter for 8,5 mia. kr. og udgifter for 8,2 mia. kr. Overskuddet er primært anvendt til afdrag på gæld og forøgelse af frie midler i menighedsrådene.

Der er et udstrakt lokalt selvstyre i folkekirken, hvilket også afspejles i økonomien. Som det fremgår af tabel 1 stod den lokale økonomi i form af sogne og provstier i 2017 for 77 % af folkekirken indtægter, og på udgiftssiden er billedet stort set det samme.

Det næststørste hovedområde er folkekirken fællesfond, som udgør ca. 14 % af den samlede økonomi. Fællesfonden står for de af folkekirken fælles udgifter, som det ikke giver mening at afholde lokalt. Både den lokale økonomi og fællesfonden finansieres primært af medlemmernes bidrag i form af kirkeskat.

Den mindste andel af folkekirken økonomi udgøres af staten, som hvert år bevilger penge på finansloven til folkekirken. Denne økonomiske støtte udspringer af grundlovens § 4, som siger at: *"Den evangelisk-lutherske kirke er den danske folkekirke og understøttes som sådan af staten."*

Tabel 1: Folkekirkens indtægter og udgifter opgjort efter sted 2017 (mio. kr.).

	INDTÆGTER	PROCENT-ANDEL	UDGIFTER	PROCENT-ANDEL
LOKAL ØKONOMI	6.541	77%	6.445	78%
FÆLLESFONDEN	1.147	14%	1.031	12%
FINANSLOVEN	802	9%	772	10%
SUM	8.490	100%	8.248	100%

Kilde: Kirkeministeriet.

Hvem er ansvarlig for økonomien?

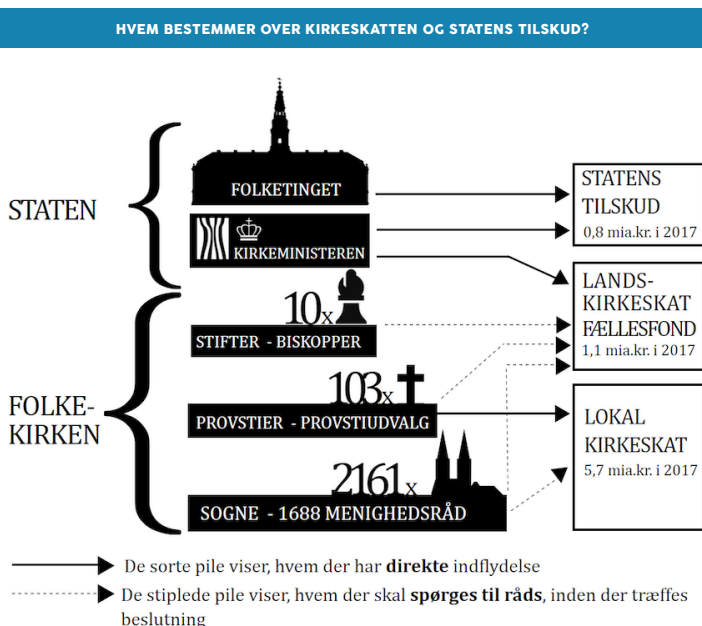
Der er fem niveauer, der på den ene eller anden måde har indflydelse på folkekirkens samlede økonomi:

- Folketinget
- Kirkeministeren
- Stifter
- Provstier
- Sogne

Figur 1 viser, hvem der har ansvaret for fordeling af folkekirkens indtægter fra kirkeskatten og statens tilskud:

- Det er Folketinget, der beslutter størrelsen på statens tilskud til folkekirken, der gives på Finanslovens § 22.
- Kirkeministeren har ansvar for fastsættelsen af landskirkeskatten i sammenhæng med fællesfondens budget. Kirkeministeren spørger folkekirken til råds, før der træffes endelig beslutning.
- Provstiudvalget beslutter størrelsen af den lokale kirkeskat i hvert provsti. Provstiudvalget er valgt af medlemmer fra provstiets menighedsråd.

Figur 1: Folkekirkens væsentligste indtægter: Hvem bestemmer over kirkeskatten og statens tilskud?

LOKAL ØKONOMI

Den lokale økonomi refererer til det enkelte sogns kirkeskat samt provstiuvalgskasserne. Indtægterne til den lokale økonomi kommer primært fra den lokale kirkeskat. Udgifterne vedrører sognets kirkelige liv samt de bygninger og arealer, som hører til kirken eller kirkegården. For provstiets vedkommende bruges provstiuvalgskassen til afholdelse af udgifter i forbindelse med løbende drift, eksempelvis aflønning af provstisekretærer.

Administration

Menighedsrådene har hovedansvaret for kirkekassernes budget og forvaltning. Provstiudvalget fastsætter rammebevillinger til alle menighedsrådene i provstiet. Der gives en rammebevilling til drift samt særskilte bevillinger til anlæg. Menighedsrådenes budgetter fastlægges i et samvirke mellem menighedsråd og provstiudvalg.

LOKALE KASSERS UDGIFTER

Ifølge **økonomilovens § 2** kan menighedsrådet af kirkekassen afholde udgifter vedrørende:

1. Sognets kirkelige virksomhed.
2. Sognets begravelsesvæsen.
3. Indtægtsdækket virksomhed, som udøves i tilknytning til sognets kirkelige virksomhed og begravelsesvæsen, jf. nr. 1 og 2.
4. Fremme af det kirkelige liv i provstiet.
5. Kirkelige formål af betydning for stiftet som helhed.
6. Tilskud til Danske Sømands- og Udlandskirker.
7. Personregistrering og kirkebogsføring.

§ 2 er en bred afgrænsning af, hvad menighedsrådet må bruge kirkekassens midler til, men ikke hvad de skal afholde udgifter til.

Indtægter

Hovedparten af indtægterne til den lokale økonomi kommer fra kirkeskatten. Andre indtægter er bl.a. indtægter fra betaling til kirkegårde, boligbidrag fra præster og provster, øvrige indtægter i forbindelse med folkekirkens ejendomme samt renteindtægter.

Udgifter

Ca. 80 % af alle udgifterne i folkekirken bruges lokalt i det enkelte sogn. Udgifterne vedrører sognets kirkelige virksomhed, begravelsesvæsenet, styrkelse af det kirkelige liv i provstiet og andre kirkelige formål til gavn for lokalområdet. I 2017 gik omkring halvdelen af de lokale kassers udgifter til løn – svarende til lidt over 3 mia. kr.

Tabel 2: Folkekirkens lokale kasser, udgifter konsolideret efter art 2017 (mio. kr.).

	LOKAL ØKONOMI: 2017	PROCENT- ANDEL
LØNNINGER: KIRKEFUNKTIONÆRER	1.991	31%
LØNNINGER: KIRKEFUNKTIONÆRER, KIRKEGÅRD	1.127	17%
LØNNINGER: LOKALT FINANSIEREDE PRÆSTER	45	1%
ØVRIGE DRIFTSUDGIFTER	1.707	26%
DRIFTSUDGIFT KIRKEGÅRD	502	8%
ANLÆGSINVESTERINGER	947	15%
ANLÆG, KIRKEGÅRD	126	2%
UDGIFTER I ALT	6.445	100%

Kilde: Kirkeministeriet.

De lokale kassers udgifter kan opgøres på to forskellige måder. Tabel 2 er en opsummering af de lokale kassers udgifter efter art, det vil sige udgifter til drift, lønninger og anlæg. Som nævnt bruges omtrent halvdelen af de lokale kassers udgifter på lønninger, mens andre store udgiftsposter er øvrig drift og anlægsinvesteringer såsom energiforbedringer i kirker. Tabel 3 viser de lokale kassers udgifter fordelt efter formål, hvor eksempelvis en fjerdedel af udgifterne er knyttet til kirkelige aktiviteter. Andre store udgifter er blandt andet udgifter til kirkebygninger og sognegårde samt administration og fællesudgifter.

Tabel 3: Folkekirkens lokale kasser, udvalgte udgiftsformål 2017 (mio. kr.).

	LOKAL ØKONOMI 2017	PROCENT- ANDEL
KIRKEBYGNING OG SOGNEGÅRD	895	14%
KIRKELIGE AKTIVITETER	1.731	26%
KIRKEGÅRD	1.628	26%
PRÆSTEBOLIGER MV.	245	3%
ADMINISTRATION OG FÆLLESUDGIFTER	873	14%
ANLÆGSINVESTERINGER	947	15%
ANLÆG, KIRKEGÅRD	126	2%
I ALT	6.445	100%

FÆLLESFONDEN

Fællesfonden fungerer som folkekirkens fælleskasse og er ikke en fond i juridisk forstand. Ifølge lov om folkekirkens økonomi afholder fællesfonden en række nærmere bestemte fælles udgifter for folkekirken. Fællesfonden afholder med andre ord de af folkekirkens udgifter, der ikke finansieres lokalt.

FÆLLESFONDENS UDGIFTER

Økonomilovens § 11, stk. 1, fastlægger, hvilke udgifter fællesfonden skal dække.

Af fællesfonden afholdes folkekirkens udgifter til:

- 1) Løn, godtgørelse m.v. til præster og provster.
- 2) Udgifter vedrørende stiftsadministrationerne, herunder pensioner til tidligere tjenestemandsansatte medarbejdere.
- 3) Pensioner til tidligere tjenestemandsansatte kirkefunktionærer.
- 4) Udgifter til folkekirkens fælles IT-løsninger.
- 5) Tilskud efter kirkeministerens bestemmelse til hel eller delvis dækning af udgifter til uddannelse af ansatte i folkekirken og af personer, der ønsker sådan en ansættelse.
- 6) Tilskud efter kirkeministerens bestemmelse til hel eller delvis dækning af udgifter til særlige menigheder.
- 7) Udgifter til revision af de lokale kirkelige kasser.
- 8) Udligning.
- 9) Generelt tilskud.

Administration

Kirkeministeren er ansvarlig for fællesfondens budget og forvaltning. Budgettet fastsættes bl.a. på grundlag af budgetforslag fra de stifter og institutioner, som finansieres af fællesfonden.

Indtægter

Fællesfondens primære indtægt er landskirkeskatten, der opkræves som en del af den lokale kirkeskat. Hertil kommer statens bidrag til præste- og provstelønninger.

Udgifter

Den største enkeltstående udgift for fællesfonden er udgiften til præste- og provstelønninger. Fællesfonden finansierer 60 % af lønningerne, mens staten dækker de resterende 40 %.

Tabel 4: Fællesfondens udgifter 2017 (mio. kr.).

FÆLLESFONDENS UDGIFTER	MIO. KR.
LØN OG GODTGØRELSE TIL PRÆSTER OG PROVSTER	633
STIFTSADMINISTRATIONER	87
FOLKEKIRKENS IT	96
UDDANNELSESIONSTITUTIONER	58
PENSION TIL TJENESTEMANDSANSATTE KIRKEFUNKTIONÆRER	100
UDLIGNINGSTILSKUD TIL ØKONOMISK SVAGE OMRÅDER	108
ØVRIGE UDGIFTER	56
UDGIFTER I ALT	1.139

Kilde: Kirkeministeriet.

FINANSLOVEN (STATEN)

Foruden fællesfonden og den lokale økonomi bidrager staten også til folkekirken. Statens økonomiske støtte til folkekirken udspringer af grundlovens § 4, der siger, at "Den evangelisk-lutherske kirke er den danske folkekirke og understøttes som sådan af staten".

Det er ikke nærmere omtalt i grundloven, hvordan staten skal understøtte folkekirken. Det er imidlertid den gængse opfattelse i stats- og kirkeretlig litteratur, at statens understøttelse består i en støtte af "moralisk" karakter og af en økonomisk støtte, men at det i øvrigt er overladt til lovgiver at bestemme udformningen og omfanget af støtten. Statens tilskud til folkekirken er nærmere fastlagt i lov om folkekirkens økonomi og i finansloven.

I 2017 var finanslovsbevillingen på 850 mio. kr. Størstedelen af midlerne gives som tilskud til præste- og provstelønninger

til fællesfonden og til pensioner for præster og provster, der udbetales af staten. Hertil kommer departementets drift samt en række mindre tilskud, bl.a. til istandsættelse af kirker og de danske sømands- og udlandskirker.

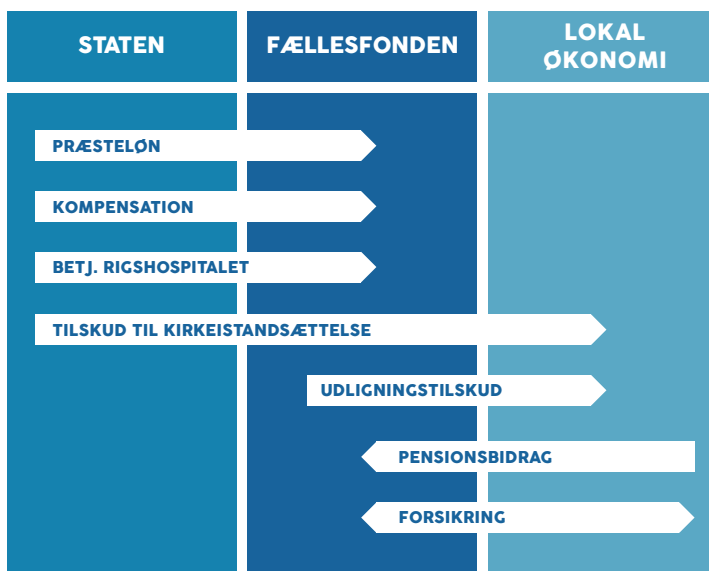
Tabel 5: Statens udgifter (mio. kr.).

STATENS BEVILLINGER TIL FOLKEKIRKEN	MIO. KR.
DRIFT AF KIRKEMINISTERIETS DEPARTEMENT	35
DANSK KIRKELIG VIRKSOMHED I UDLANDET	25
FORSKELLIGE MINDRE TILSKUD	4
LØN TIL BISKOPPER	10
TILSKUD TIL LØN TIL PROVSTER OG PRÆSTER	469
KOMPENSATION FOR UDGIFTER VEDRØRENDE NAVNELOVEN	8
MINDELUNDEN, DE KGL. BEGRAVELSESKAPELLER MV.	4
TILSKUD TIL ISTANDSÆTTELSE AF KIRKER M.V.	22
PENSIONER TIL PRÆSTER OG PROVSTER I FOLKEKIRKEN	202
PENSIONER TIL PRÆSTER I FOLKEKIRKELIGE ORGANISATIONER	23
UDGIFTER I ALT	802

Kilde: Kirkeministeriet (statsregnskab 2017).

HVORDAN BEVÆGER PENGENE SIG RUNDT INTERNT I FOLKEKIRKENS ØKONOMI?

Figur 2: Pengestrømme i folkekirken.

Kilde: Kirkeministeriet (statsregnskab 2017).

Den største bevægelse i folkekirken økonomi sker fra stat til fællesfond:

- 371 mio. kr. i forbindelse med tilskud til præste- og provstelønninger.
- 8 mio. kr. som kompensation for udgifter vedrørende liberalisering af navneloven.
- 1,4 mio. kr. til gejstlig betjening af Rigshospitalet.

Derudover betaler staten også 21,7 mio. kr. til de lokale kasser som tilskud til istandsættelse af kirker.

Fællesfonden bidrager til de lokale kasser:

- 108 mio. kr. i udligningstilskud til provstierne.
- 8 mio. kr. i kompensation fra staten vedrørende navneloven, som er med til at sænke landskirkeskatten.

Fællesfonden modtager:

- 54 mio. kr. i pensionsbidrag fra menighedsrådene for tjenestemandsansatte kirkefunktionærer.
- 59 mio. kr. i forsikringsbidrag til Folkekirkens Selvforsikringsordning som udbetales i forbindelse med erstatningsberettigede skader.

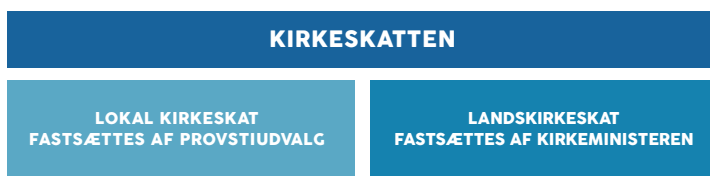
FINANSIERING AF FOLKEKIRKEN GENNEM KIRKESKAT

Folkekirken bliver hovedsageligt finansieret gennem kirkeskat, der opkræves fra folkekirkens medlemmer. Kirkeskatten beregnes ud fra folkekirkemedlemmernes skattepligtige indkomst og opkræves sammen med skat til stat og kommune.

Medlemsbidrag er dermed langt den største indtægtskilde og udgør omkring 77 % af folkekirkens indtægter. Indtægter fra kirkegårde, betaling for gravsteder mv. udgør omkring 9 %, og de sidste 14 % stammer fra statens tilskud.

KIRKESKATTEN

Et medlem af folkekirken betaler henholdsvis en lokal kirkeskat og en landskirkeskat, som tilsammen udgør det vi i daglig tale kalder kirkeskatten. Den lokale kirkeskat fastsættes af det lokale provstiudvalg, mens landskirkeskatten fastsættes af kirkeministeren i sammenhæng med fastsættelse af fællesfondens budget.

I 2017 betalte folkekirkens medlemmer:

- 5,7 mia. kr. til de lokale kasser (lokal kirkeskat)
- 1,1 mia. kr. til fællesfonden (landskirkeskatten)

Den samlede kirkeskat i 2017 på 6,8 mia. kr. svarer til, at det enkelte medlem i gennemsnit betalte omkring 1.500 kr. til folkekirken.¹ Dette tal kan dog svinge en del, da skatteprocenten afhænger af, i hvilken kommune man er bosat. I Gentofte Kommune er kirkeskatteprocenten på 0,41%, mens den er 1,30% på Læsø. I gennemsnit går 0,87% af et medlems indkomst til kirkeskat.

Tabel 6: Kirkeskat 2017

NØGLETAL VEDR. KIRKESKATTEN 2017	
GENNEMSITLIG KIRKESKATTEPROCENT	0,87%
LAVESTE SKATTEPROCENT	0,41% (Gentofte)
HØJESTE SKATTEPROCENT	1,30% (Læsø)
SAMLEDE SKATTEINDTÆGTER	6,8 mia. kr.
DET GENNEMSITLIGE MEDLEMSBIDRAG	1.551 kr.

Kilde: Kirkeministeriet og Danmarks Statistik.

Statens tilskud

Folkekirken modtager hvert år et tilskud fra staten. Det betyder, at samtlige skattepligtige borgere og virksomheder i et vist omfang bidrager til folkekirken. Pengene fra staten går primært til præsters, provsters og biskoppers løn. I gennemsnit bidrager man som dansk statsborger årligt med 138 kr. til den danske folkekirke gennem finansloven.²

$$^1 \text{ Gens.medlemsbidrag} = \frac{\text{Skatteindtægt i alt 2017}}{\text{Antal medlemmer 2017}} = \frac{6,826 \text{ mio.kr.}}{4,4 \text{ mio.}} = 1.551 \text{ kr. pr. medlem.}$$

$$^2 \text{ Statens bidrag pr. borger} = \frac{\text{Statstilskud 2017}}{\text{Folketal 2017}} = \frac{797,10 \text{ mio.kr.}}{5,778 \text{ mio.}} = 137,95 \text{ kr.}$$

Kirkeministeriet